

Beretn. og Indst. fra Folketingets Udvalg ang. Forhandlinger med Island.

Behandlingen i Landstinget fik dette en bredere Basis, idet det tillige udstraktes til at indeholde Grundbestemmelser om Islands statsretlige Stilling. Altinget skulde herom høres, før Loven vedtoges af begge Ting. I 1869 forelagde Regeringen da for Altinget 1) Udkast til Lov indeholdende nærmere Bestemmelser om Islands forfatningsmæssige Stilling i Riget og 2) Udkast til Forfatningslov for Islands særlige Anliggender, hvis endelige Udstedelse for den sidste Vedkommende kun skulde berø paa Kongen.

Med den første Lov var der stor Utilfredshed paa Altinget, væsentlig fordi Rigsdagen skulde give sit Samtykke til Grundbestemmelserne i Islands Forfatning uagtet den islandske Hævdelse af, at Grundloven ikke gjaldt for Island, samt fordi den islandske Minister skulde være ansvarlig overfor Rigsdagen, men ikke for Altinget, og dette var berøvet Stemme med Hensyn til Rigets almindelige Anliggender, endvidere fandt man det foreslaaede Tilskud — 50,000 Rdl., hvoraf 15,000 Rdl. fast og Resten efter 10 Aars Forløb synkende med 1,750 Rdl. aarlig — alt for ringe.

Med en Majoritet af 4 Stemmer fraraadede Altinget Forslagets Udstedelse som Lov. Mindre Utilfredshed var der med Udkastet til Forfatningslov for Islands særlige Anliggender, dog indstillede Altinget ogsaa, at dette Udkast ikke ophøjedes til Lov i den foreliggende Skikkelse. Da Regeringen imidlertid ved Forelæggelsen af Udkastet havde udtalt, at Forfatningsforholdene derefter vilde blive endeligt ordnet uden flere Henvendelser til Altinget, realiserede den denne Udtalelse ved Lov af 2. Januar 1871 om *Islands forfatningsmæssige Stilling i Riget*.

Indtil denne Lovs Ikrafttræden 1. April 1871 var Lovgivningsmagten med Hensyn til de islandske Anliggender udøvet saaledes:

- 1) for de fælles Anliggender af Kongen og Rigsdagen, uden at Altingets Betænkning indhentedes,
- 2) for Finanslovgivningens Vedkommende af Kongen og Rigsdagen, uden at Altinget hørtes,
- 3) for de Anliggendes Vedkommende, der vel særlig berørte Island, men dog ogsaa vedkom Kongeriget, af Kongen og Rigsdagen, efter at Altinget var hørt, og
- 4) for de Anliggender, der udelukkende vedrørte Island, af Kongen efter indhentet Betænkning af Altinget.

Loven af 2. Januar 1871 maa betragtes som det Fundament, hvorpaa hele det statsretlige Forhold mellem Danmark og Island er opbygget; selv om dens Gyldighed fra Islands Side teoretisk er blevet bestridt — allerede i 1871 og senere i 1911 —, er den anerkendt *in praxi*. Straks i § 1 udtaler Loven, at Island er en uadskillelig Del af den danske Stat med særlige Landsrettigheder; hvorefter § 3 foretager en punktuelt Opregning af de særlige islandske Anliggender: 1) Den borgerlige Ret, Strafferetten og den hertil hørende Retspleje, dog at en Omordning af Højesterets Stilling som øverste Instans i islandske Retssager ikke kan ske uden Medvirkning af Rigets almindelige Lovgivningsmagt, 2) Politivæsen, 3) Kirke- og Undervisningsvæsen, 4) Læge- og Sundhedsvæsen, 5) Kommunal- og Fattigvæsen, 6) Vejevæsen samt det stedlige Postvæsen, 7) Landvæsen, Fiskeri, Handel, Søfart og andet Næringsbrug, 8) det direkte og indirekte Skattevæsen, 9) de offentlige Ejendomme, Stiftelser og Fonds. At Island paa den anden Side ikke udøver nogen Andel i Rigets almindelige Lovgivning, saa længe Øen ikke er repræsenteret i Rigsdagen, fastslaaes i § 2, medens § 5 giver Bestemmelser om Danmarks finansielle Tilskud til Island: et aarligt Bidrag af 60,000 Kr. samt i 10 Aar et overordentligt Tilskud af 40,000 Kr., der i de paafølgende 20 Aar nedsættes med 2,000 Kr. aarlig, saa at det efter Udløbet af 30 Aar aldeles bortfalder.